

Sygn. akt IIIU 391/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy	w Ostrołęce	Wydział III
Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych		

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. do SO Monika Obrębska

Protokolant: st.sekr.sądowy Małgorzata Laskowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 kwietnia 2013 r. w O.

sprawy z odwołania K. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania K. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 10 stycznia 2013 r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. R. prawo do emerytury począwszy od 05.01.2013r.:
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 13.12.2012r. K. R. złożył w Oddziale ZUS w P. Inspektorat w O., wniosek o ustalenie uprawnień do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Po rozpoznaniu tego wniosku decyzją z dnia 10.01.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił mu prawa do tego świadczenia uznając, że nie udowodnił wymaganego 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

K. R. decyzję powyższą zaskarżył, wnosząc od niej odwołanie. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że o tym czy przysługuje mu prawo do emerytury powinna decydować faktycznie wykonywana przez niego praca i jej okres a nie względy formalne. Podał, że zarówno z (...) Przedsiębiorstwie - (...) w W., jak też w (...) Spółdzielni (...) w O. pracował jako operator spychacza.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że K. R. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego 60 lat i legitymowania się ponad 25-letnim ogólnym stażem pracy, nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. ZUS nie uznał bowiem jako okresu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia K. R. od dnia 04.11.1971r. do dnia 31.03.1977r. w Przedsiębiorstwie (...) (...) W., ponieważ w przedstawionym świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 28.11.2012r. wskazane stanowisko pracy – pomocnik maszynisty spycharki nie zostało wymienione z załączniku nr 1 wykazie A do zarządzenia resortowego, a ponadto według legitymacji ubezpieczeniowej odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) i brak jest informacji, czy (...) , jest następcą prawnym po tym przedsiębiorstwie. ZUS nie uwzględnił także okresu od 01.04.1977r. do 31.12.1982r., ponieważ w legitymacji ubezpieczeniowej jest wpis, że od 01.01.1975r. odwołujący był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) i brak jest informacji, czy (...) jest następcą prawnym po tym przedsiębiorstwie. ZUS nie zaliczył do pracy w szczególnych warunkach również okresu od 07.11.1986r. do 14.12.1991r. w (...) Spółdzielni (...) w O. ponieważ ze świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 14.12.1991r. wynika, że odwołujący zajmował dwa stanowiska pracy ślusarz – operator spycharki. Ponadto na świadectwie brak jest czytelnego podpisu osoby podpisującej dokument w zastępstwie.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił i zważył co następuje:

Odwołanie K. R. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że podstawą do ubiegania się przez odwołującego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.) w zw. z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), gdyż urodził się on 05.01.1953 roku. Zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 01.01.1949r., jeżeli: - osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wnioski o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa,- w dniu 01.01.1999r. udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Regułą jest, że okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (tak: § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r.). Zgodnie jednak z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego możliwe jest wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień, w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

Wobec podnoszonego przez ZUS braku dostatecznego wykazania wykonywania przez odwołującego pracy w szczególnych warunkach w spornych okresach (spełnienie przez odwołującego pozostałych przesłanek warunkujących nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury nie było przez ZUS kwestionowane), zasadniczą kwestią wymagającą rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie było ustalenie, czy odwołujący zgromadził wymagany 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Na powyższe okoliczności Sąd przesłuchał świadków oraz odwołującego w charakterze strony, przeprowadził też dowód z dokumentów z akt osobowych oraz dokumentów z akt emerytalnych.

Świadkowie M. K. i S. Z. zeznali, że pracowali razem z odwołującym w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W.. Z ich zeznań wynika, że K. R. przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w W., które następnie przekształciło się firmę (...) pracował na spycharce, zajmował się robotami związanymi z melioracją, drenarką, plantowaniem, równaniem rowów, wykonywał odkrywki. Obaj świadkowie podkreślili, że praca pomocnika operatora spychacza i praca operatora spychacza tak naprawdę niczym się różniła. Bezpośrednio po przyjęciu dostawało się angaż pomocnika operatora, a dopiero potem operatora. Świadek M. K. dodał, że charakter pracy jego i odwołującego niczym się nie różnił, on również na początku przez dwa lata miał angaż pomocnika operatora a dopiero później operatora spychacza. Dodał, że on odszedł na wcześniejszą emeryturę i jemu ZUS uwzględnił cały okres zatrudnienia w (...) w W. do szczególnych warunków.

Świadkowie H. M. i W. P., zeznali, że oni pracowali razem z odwołującym w (...) Spółdzielni (...) w O.. Z ich zeznań wynika, że odwołujący w mleczarni zatrudniony był jako operator spychacza. Zajmował się spychaniem węgla na przymę, hałdę, potem przepychał węgiel na przenośnik taśmowy. Miał dużo pracy, na dobę węgla szło około 40 ton. Pracy było na cały etat. Obaj świadkowie zaprzeczyli, by odwołujący w mleczarni pracował jako ślusarz. Świadek H. M. który był przełożonym odwołującego podał, że nie zawsze to co się miało w angażach pokrywało się z tym co się faktycznie robiło.

Zeznania świadków w pełni korespondują z zeznaniami odwołującego, który podał, że w (...) Przedsiębiorstwie (...) od 04.11.1971r. do 06.11.1986r. zajmował się cały czas pracami przy zakładaniu i konserwacji urządzeń melioracyjnych, na początku jako pomocnik operatora spychacza a potem jako operator spychacza. Cały czas wykonywał prace związane z zakładaniem i konserwacją urządzeń melioracyjnych, robił drenacje na polach, wały. Podobnie jak przesłuchani świadkowie podał, że jako pomocnik operatora spychacza, jak też operator spychacza wykonywał dokładnie te same obowiązki. Jak pracował jako pomocnik operatora to operator, pod nadzorem którego był - miał dwa spychacze, na jednym pracował on a na drugim odwołujący. Była też taka możliwość, że na jednym spychaczu siedziało dwie osoby. Odwołujący jako pomocnik siedział za sterami a nadzorujący operator obok. Z (...) za porozumieniem między zakładami pracy przeszedł od pracy w Mleczarni, gdzie jako operator spychacza zajmował się nawęglaniem pieców. Jego praca polegała najpierw na hałdowaniu spychaczem przywiezionego mialu, a następnie na przesuwaniu węgla spychaczem na taśmę, która dostarczała węgiel do pieców. Podobnie jak świadkowie odwołujący zaprzeczył by w (...) zajmował się pracami ślusarskimi.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i odwołującego, nie znajdując żadnych podstaw by kwestionować ich szczerść i zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy. Świadkowie są osobami obcymi dla odwołującego. Nie mają żadnego interesu w składaniu fałszywych zeznań. Ich zeznania wzajemnie się uzupełniają, tworząc logiczną całość. Świadkowie pracowali razem z odwołującym w spornych okresach, zatem posiadali wiedzę w przedmiocie charakteru jego pracy.

Zeznania świadków korespondują też zasadniczo z dokumentami z akt osobowych. Kompleksowa analiza dokumentów z akt osobowych odnośnie pracy odwołującego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. wskazuje, że przez cały okres zatrudnienia pracował on przy zakładaniu i konserwacji urządzeń melioracyjnych. Z umowy z dnia 3.11.1971r. wynika, że odwołującemu początkowo powierzono obowiązki pomocnika operatora, a dopiero od 01.04.1977r. powierzono mu obowiązki maszynisty spycharki. W takim charakterze operatora – maszynisty spycharki pracował aż do końca zatrudnienia tj. do 06.11.1986r. Analiza akt osobowych potwierdza też, że miały miejsce zmiany organizacyjne pracodawcy. W początkowym okresie zatrudnienia odwołującego pracodawca nosił nazwę (...) Przedsiębiorstwo (...), następnie Przedsiębiorstwo (...) w B. Ekspozytura w W., po czym znów (...) Przedsiębiorstwo (...) w W..

Analiza akt osobowych z okresu zatrudnienia odwołującego w (...) Spółdzielni (...) wskazuje, że na większości dokumentów stanowisko pracy K. R. określane było jako ślusarz – operator spychacza (vide np. angaże – akta osobowe – katy nieponumerowane). Odwołującemu w umowie o pracę z 07.11.1986r. powierzono obowiązki ślusarza – operatora spychacza. W aktach znajdują się jednak dokumenty, które potwierdzają zeznania świadków, że faktycznie odwołujący wykonywał obowiązki operatora spychacza. W podaniu o przyjęcie do pracy odwołujący wskazał, że wnosi o przyjęcie go do pracy na stanowisko operatora DT – 75. Na wspomnianym podaniu znajduje się też adnotacja

dotycząca propozycji zatrudnienia na stanowisku operatora z uwagi na brak operatora w zakładzie pracy. W aktach znajduje się też zaświadczenie z 07.11.1986r. potwierdzające, że stan zdrowia odwołującego pozwala na zatrudnienie w charakterze operatora spychacza.

Analiza omówionej wyżej dokumentacji osobowej koresponduje zasadniczo z przeprowadzonymi w sprawie dowodami osobowymi. Podkreślić jednak w tym miejscu należy, że dla oceny czy pracownik wykonywał pracę w szczególnych warunkach decydującego znaczenia nie ma nazwa stanowiska pracy, ale rodzaj faktycznie powierzonych i wykonywanych obowiązków, co wielokrotnie podnoszono w orzecznictwie i doktrynie. W przekonaniu Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe, w tym w szczególności analiza omówionych wyżej dowodów osobowych nie pozostawia wątpliwości, że K. R. w okresie od 04.11.1971r. do 06.11.1986r. (tj. łącznie 15 lat i 3 dni), faktycznie jako operator spycharki wykonywał prace przy zakładaniu urządzeń melioracyjnych. Była to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Prace te są wyszczególnione w wykazie A dziale X poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Ponadto Zarządzenie nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przewiduje w Dziale X poz. 1 pkt. 13 stanowisko maszynisty maszyny do konserwacji urządzeń wodno – melioracyjnych. W przekonaniu Sądu stanowisko to odpowiada stanowisku zajmowanemu przez odwołującego, gdyż jako maszynista – operator spycharki (spychacza) zajmował się wyłącznie pracami związanymi z zakładaniem i konserwacją urządzeń wodno – melioracyjnych, co wynika bezspornie z przeprowadzonych w sprawie dowodów osobowych.

W przekonaniu Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że do pracy w szczególnych warunkach należy odwołującemu zaliczyć również okres zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w O. od 07.11.1986r. do 14.12.1991r. (tj. łącznie 5 lat, 1 miesiąc i 8 dni), gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, faktycznie jako operator spycharki wykonywał prace, o których mowa w wykazie A dziale V poz. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) tj. prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych.

K. R. spełnił też wszystkie pozostałe przesłanki warunkujące nabycie uprawnień do wcześniejszej emerytury wynikające z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Na dzień 01.01.1999 r. udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat tj. łącznie 27 lat, 6 miesięcy i 19 dni, osiągnął wiek 60 lat w dniu (...) i nie przystąpił do OFE (vide dokumenty z akt emerytalnych).

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd w oparciu o art. 477⁽¹⁴⁾ §2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 10.01.2013r. i przyznał K. R. prawo do emerytury począwszy od dnia (...) tj. od dnia, w którym odwołujący ukończył 60 lat. Dopiero bowiem tego dnia została spełniona ostatnia przesłanka warunkująca przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury.

Zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującemu prawo do emerytury, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji tj. zarówno przyznającego prawo do świadczenia, jak też jego brak (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010 roku, II UK 330/09, LEX 604220). W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie brak było podstaw do obciążenia organu rentowego odpowiedzialnością za nieustalenie wszystkich okoliczności niezbędnych do wydania decyzji o przyznaniu odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury. ZUS nie dysponował bowiem niezbędnymi i wystarczającymi dokumentami pozwalającymi na uznanie pracy odwołującego w spornym okresie jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Przedstawione przez odwołującego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach dotknięte były brakami formalnymi. Dopiero na etapie postępowania sądowego po przeprowadzeniu stosownego postępowania dowodowego odwołujący w sposób niewątpliwy wykazał, że zgromadził wymagany ustawą 15 letni okres pracy w warunkach szczególnych. Z tych względów orzeczono jak w pkt. 2 wyroku.